

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญของที่มาและปัญหา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้ทรงพระราชทานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติ โดยมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรมาโดยตลอด และเป็นแนวทางที่มีความสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตที่ชุมชนในชนบทจำนวนมาก และปฏิบัติต่อเนื่องกันมา ต่อมาได้มีกระบวนการขับเคลื่อนนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปเป็นปรัชญานำทางของยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 เป็นต้นมา เพื่อปรับทิศทางและแนวทางการพัฒนาประเทศให้ลดความเสี่ยง มีความสมดุลเข้มแข็งและยั่งยืน เปิดโอกาสให้กับประชาชนได้เรียนรู้ และมีส่วนร่วมในการจัดการชุมชนของตนเองให้มีความเข้มแข็ง

ในอดีตที่ผ่านมาการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการของชุมชนยังมีปัญหาอยู่หลายประการ เช่น การขาดความต่อเนื่องของการพัฒนา ปัญหาการขาดความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการต่อยอดจากความเชื่อมโยงเชิงกายภาพสู่การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและชุมชนตามแนวระเบียงเศรษฐกิจต่างๆ เพื่อสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการกระจายความเจริญในการพัฒนาชุมชนจังหวัดและเมืองรวมถึงพื้นที่อื่นเชื่อมโยงภายในประเทศ ในยุทธศาสตร์ที่ 2 เป้าหมายที่ 3 เพิ่มศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองและได้รับส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การสร้างความเข้มแข็งจากการพึ่งตนเองและการสร้างภูมิคุ้มกันด้านการพัฒนาคนในชุมชนซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการยอมรับการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ยังทำได้ไม่เต็มที่ (วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ, 2553, หน้า 119-121) ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการชุมชน จากการจัดการชุมชนของหลาย ๆ ชุมชนจากอดีต ถึงปัจจุบัน ทำให้หลาย ๆ ชุมชนเกิดการพัฒนาทั้งที่เกิดจากชุมชนเอง และความร่วมมือจากภาครัฐ ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง และประชาชนในชุมชนท้องถิ่นอยู่ดีมีสุข มีความมั่นคงในชีวิต แต่ในบางชุมชนพบกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการชุมชนให้เข้มแข็ง ทั้งนี้ ด้วยเหตุผลต่างๆ ได้แก่

1. บริบทของชุมชนเมือง หรือกึ่งเมือง อันมีความหลากหลายของระบบทางสังคมหรือพหุสังคม ทำให้กระบวนการจัดการเป็นไปอย่างล่าช้า
2. ขาดกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม ในกระบวนการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมกันรับผิดชอบ

การจัดการชุมชน เป็นการดำเนินงานที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชนในทางที่ดีขึ้นเจริญขึ้นในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมสามารถจัดการกับ

สถานการณ์ และกระแสโลกาภิวัตน์ เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้หรือช่วยตนเองได้ ในการตัดสินใจ และดำเนินการแก้ไขปัญหา ตลอดจนตอบสนองความต้องการของชุมชน ดังนั้น ชุมชนจะจัดการได้หรือไม่และดำเนินไปในทิศทางใด ต้องมีองค์ประกอบของแนวคิดพื้นฐานการจัดการชุมชน รูปแบบการจัดการ และกระบวนการจัดการชุมชน รวมทั้งการปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม โดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน โดยต้องมีทุนทางสังคมเป็นหัวใจหลักเป็นสำคัญ

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้รับการน้อมนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความเจริญอย่างยั่งยืน เริ่มจากการที่คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ทำการปรับปรุงทิศทางการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) โดยหันมาให้ความสำคัญกับคนและมองว่าคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา เน้นการมีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น เปิดโอกาสให้แก่องค์กรชุมชนสนับสนุนการเรียนรู้ พื้นฟูธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต่อมาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้ยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศและพัฒนาประชาชน ยิ่งกว่านั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญาในการจัดทำแผนเพื่อสร้างให้สังคมในทุกระดับชั้นเกิดความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปเป็นพื้นฐานแนวทางในการดำเนินชีวิตตลอดจนการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไปสู่ความสมดุลยั่งยืนและมีภูมิคุ้มกันที่ดีและใช้คำนิยามนี้ในการขับเคลื่อน (จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา 2548, หน้า 41-47)

ปัจจุบันหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับทุกหน่วยงาน ชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินงานอยู่ได้ท่ามกลางสังคมและสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม และเป็นแนวทางในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐในการบริหารและพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางเพื่อก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ (อาคม เต็มพิทยาไพสิฐ, 2554, หน้า 7)

ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ที่ได้รับการคัดเลือกจากหน่วยงานท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ ให้เป็นชุมชนต้นแบบความดีของจังหวัดสมุทรปราการ ในปี พ.ศ.2559 ปัจจุบันเป็นศูนย์การเรียนรู้ในเรื่องการแปรรูปและการจัดทำบัญชีครัวเรือนที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดสมุทรปราการ คือ ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่ ประจำตำบลบางปลา ตั้งอยู่ที่หมู่ 9 ในหมู่บ้านเก่าแสน อยู่ในเขตปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา มีนางพรพิศ ศรีสมวงศ์ เป็นประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเก่าแสน ที่มาของศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่ ประจำตำบลบางปลา เริ่มจากการรวมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สืบเนื่องจากบ้านเก่าแสนเป็นหมู่บ้านจัดสรร มีจำนวนบ้าน 500 หลัง มีวิถีชีวิตเป็นแบบคนเมือง มีผู้อยู่อาศัยหลากหลายอาชีพ เช่น ข้าราชการ พนักงานบริษัท โรงงานอุตสาหกรรม เกษตรกรรมและอาชีพอิสระ เป็นต้น การดำเนินชีวิตจะมีลักษณะแบบคนเมือง ช่วงเช้าทุกคนก็จะออกไปทำงาน เย็นกลับบ้าน มีลักษณะต่างคนต่างอยู่ ไม่รู้จักกัน ด้วยลักษณะความเป็นอยู่ดังกล่าวและประกอบกับสภาพแวดล้อม และสังคมยังมีความเป็นชนบท จึงเป็น

สาเหตุที่ทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีทรัพย์สินสูญหาย จากการถูกโจรกรรมเป็นจำนวนมากหลายครัวเรือน และเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ หากไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาก็จะเกิดผลกระทบต่อทุกคนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน และประกอบกับองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา มีนโยบายให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ จึงเป็นโอกาสและจุดเริ่มของคนในหมู่บ้านประมาณ 100 คน มาประชุมปรึกษา และหาทางออก เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน จึงทำให้เกิดแนวคิดร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหารื่องของความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ที่หมู่บ้านแก้วแสน โดยรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมร่วมกัน

จากปัญหาดังกล่าว จึงเกิดการรวมตัวของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร โดยนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นแหล่งรับและถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร และเคหกิจเกษตร สมาชิกในกลุ่มร่วมกันดำเนินกิจกรรมพัฒนาอาชีพการเกษตร และพัฒนาครอบครัวนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถพึ่งตนเองและพึ่งพากัน ส่งผลให้เกิดชุมชนเข้มแข็ง

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษา เรื่อง การจัดการชุมชนเข้มแข็ง ตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อให้ทราบถึงระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาชน ตำบลบางปลา และทราบวิธีการและรูปแบบการจัดการชุมชนเข้มแข็ง ตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

2. คำถามในการวิจัย

1. ระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน มีรายละเอียดอยู่ในระดับใด
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีระดับความสัมพันธ์ในทิศทางใด
3. ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เป็นอย่างไร
4. การจัดการชุมชนเข้มแข็ง ตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีวิธีการและรูปแบบการจัดการอย่างไร

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
2. ศึกษาระดับการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
4. ศึกษาความรู้ ความเข้าใจของประชาชนในการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
5. ศึกษาวิธีการและรูปแบบการจัดการชุมชนเข้มแข็ง ตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

4. สมมุติฐานของการวิจัย

การวิจัย เรื่องการจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการมีสมมุติฐานในการวิจัย คือ

1. ลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ที่แตกต่างกันมีผลต่อการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ที่แตกต่างกัน
2. แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีระดับความสัมพันธ์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในทางบวก

5. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา เรื่อง การจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ (Management) กระบวนการจัดการ (Management Process) แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy) แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนเข้มแข็ง (Strong Community) แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม (Participation) แนวคิดเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง (Self Reliance) แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) ข้อมูลพื้นฐานของศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

5.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ รวมทั้งสิ้น จำนวน 32,390 คน (ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของตำบลบางปลา 2559) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชน จำนวน 395 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 17 คน ประกอบด้วย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา ปฏิบัติหน้าที่แทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา เกษตรอำเภอบางพลี ผู้อำนวยการกองสวัสดิการองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา ผู้ช่วยนักวิชาการการเกษตร อบต.บางปลา ประธานศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบลบางปลา คณะกรรมการกลุ่มเศรษฐกิจพอเพียง 3 คน คณะกรรมการกลุ่มธนาคารใบไม้ 3 คน คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ 3 คน และคณะกรรมการกลุ่มกองทุนสวัสดิการ 3 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 412 คน

5.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาการจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ คือ ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ประจำตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

5.4 ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัย เรื่อง การจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ศึกษาในช่วงเวลาระหว่างเดือนกรกฎาคม 2560 ถึงเดือนกรกฎาคม 2561

6. ข้อจำกัดในการวิจัย

1. การตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างในวัน เวลา สถานที่ ที่แตกต่างกันไม่มีผลกระทบต่อแบบสอบถาม
2. กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามถือเป็นตัวแทนของประชาชนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
3. กลุ่มตอบแบบสอบถามกระจายอยู่ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
4. ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจในแบบสอบถามเป็นอย่างดี

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

ชุมชนเข้มแข็ง (Strong Community) หมายถึง การที่สมาชิกในชุมชนรักและผูกพันต่อกัน ต่อชุมชน มีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีศักยภาพที่จะพึ่งพิงตนเองในระดับสูง แม้จะต้องพึ่งพิงภายนอกบ้าง แต่อำนาจการตัดสินใจทุกด้านยังอยู่ที่ชุมชน รวมไปถึงมีการพัฒนาศักยภาพของตนได้อย่างต่อเนื่อง ด้วยกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ โดยไม่สูญเสียลักษณะเฉพาะของชุมชน

เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) หมายถึง การดำเนินชีวิตอย่างเพียงพอ พออยู่ พอกิน พอใช้ ไม่ฟุ้งเฟ้อ หละหลวม ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่ประมาทในการดำรงชีวิตโดยอาศัยความรู้ มีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และพึ่งพาตนเองได้ เพื่อสังคมที่มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy) หมายถึง หลักปรัชญาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตของประชาชนได้ทุกระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับรัฐ รวมไปถึงการนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศ เพื่อให้ประชาชนคนไทยรู้เท่าทันและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขโดยไม่หลงไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงได้กำหนดนิยาม 3 ข้อ 2 เงื่อนไข ได้แก่

1. ความพอประมาณ หมายถึง ทำอะไรพอประมาณ หมายถึง การตรวจสอบศักยภาพของตนเองว่ามีจุดแข็งว่าอยู่ตรงไหน ในการจะพัฒนาอะไรก็ตามต้องพิจารณาจากศักยภาพของแต่ละเรื่องว่าอยู่ที่ไหน มีความสามารถควบคุมได้หรือไม่ โดยยึดทางสายกลาง ความพอดี สมดุล
2. ความมีเหตุผล หมายถึง ให้ใช้เหตุผลเป็นเครื่องนำทางอย่าใช้กิเลสตัณหาเป็นเครื่องนำทาง อย่าทำตามกระแส ต้องมีความกล้าหาญเพียงพอที่จะเลือกหนทางในการดำเนินชีวิต และการพัฒนาประเทศ ก็ไม่จำเป็นต้องตามกระแสของโลก ต้องรักษาสติและปัญญาให้มั่นคง
3. ความมีภูมิคุ้มกัน หมายถึง การทำอะไรให้มีภูมิคุ้มกันอยู่ตลอดเวลาต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน เพราะในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้การบริหารพัฒนามีความเสี่ยง ดังนั้นจึงต้องมีภูมิคุ้มกัน คือ การบริหารความเสี่ยง

ความรู้ หมายถึง ความรู้จากศาสตร์ของพระราชา คือ การปฏิบัติให้ได้เป็นไปตามหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันนั้น จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ ความระมัดระวัง สติปัญญา พิจารณาที่จะนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน

คุณธรรม หมายถึง มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเพียร มีความขยัน มีความอดทน และมีการแบ่งปันในการดำรงอยู่และใช้ชีวิตร่วมกันในสังคม เริ่มจากฐานการพึ่งตนเองเป็นสำคัญ คือ การพัฒนาจิตใจตนเองให้เป็นผู้มีคุณธรรมมีความรู้ พึ่งตนเองในการดำเนินชีวิตโดยต้อง “ระเบิดจากข้างใน” แล้วจึงขยายไปสู่ครอบครัว ชุมชน องค์กร สังคมและประเทศชาติ

การมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การที่คนในชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมประโยชน์ในการทำกิจกรรมเพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง

การพึ่งตนเอง (Self Reliance) หมายถึง การปฏิบัติของบุคคลในการดำรงชีวิตโดยไม่เดือดร้อน ทำตนให้เป็นที่พึ่งของตนเองและช่วยเหลือให้ได้มากที่สุดโดยไม่เป็นภาระคนอื่นมากเกินไป มีความมั่นคงสมบูรณ์ในชีวิตโดยใช้หลักการพึ่งตนเอง ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) หมายถึง กระบวนการในการก่อให้เกิดรูปแบบและพัฒนาความรู้ ทักษะ ทักษะ และพฤติกรรม เป็นผลมาจากการศึกษา ฝึกอบรม การขัดเกลาทางสังคม และประสบการณ์ การเรียนรู้จะก่อให้เกิดการปรับตัว การยอมรับ การมีแนวทาง การปฏิบัติตามให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่างๆ

การจัดการ (Management) หมายถึง การดำเนินงาน และกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

กระบวนการจัดการ (Management Process) หมายถึง การจัดการการดำเนินกิจกรรมต่างๆขององค์การให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ประกอบด้วยการวางแผน (Planning) การจัดการองค์กร (Organizing) การนำหรือการสั่งการ (Leading/Directing) และการประเมินผล (evaluating)

1. การวางแผน (planning) หมายถึง การกำหนดเป้าหมาย กำหนดกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายรวมทั้งการรวบรวมและประสานงานกิจกรรมต่างๆ

2. การจัดองค์การ (organization) หมายถึง เรื่องที่เกี่ยวกับการกำหนดกิจกรรมที่ต้องดำเนินการและการกำหนดสายการบังคับบัญชา

3. การนำ (Leading) หมายถึง การสั่งการและการจูงใจให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันอย่างเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

4. การประเมินผล (evaluating) หมายถึง การตรวจสอบและการควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในแผน

ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ หมายถึง ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ประจำตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการที่ได้รับการคัดเลือกจากหน่วยงานท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ ให้เป็นชุมชนต้นแบบความดีของจังหวัดสมุทรปราการ ในปี พ.ศ. 2559

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
2. ทราบระดับการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
3. ทราบความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ศึกษาศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
4. ทราบการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ตำบลบางปลา กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
5. ได้ทราบวิธีการและรูปแบบการจัดการชุมชนเข้มแข็ง ตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ